

TIDSKRIFT
i
Sjöväsendet.

35:e Årgången

Häfte N:r 6 1872

Carlskrona

Om lotsar och lotsning på Storbritanniens kuster.

Revue Maritime et Colonial för November månad behandlar i ett intressant sammandrag innehållet af ett 1871 i England publiceradt arbete "Abstract of returns relating to pilots and pilotage in the United Kingdom" som lemnar en utförlig redogörelse af de distrikt på Englands kuster der lotsar äro tillgängliga, samt der lotsning äger rum, såväl som af lagförhållanden rörande lotsväsendet och taxor för all slags lotsning derstädes. Det innehåller vidare en katalog öfver alla authoriserade (licenced) engelska lotsar och lotslärlingar, samt tablåer öfver inkomsterna oeh utgifterna inom hvarje lotsdistrikt.

Följande utdrag ur nämnde arbete innehåller endast sådana uppgifter, som torde vara af serskildt intresse för navigatörer i Engelska farvatten, hvarvid den i originalet iakttagna ordningen i afseende på hamnarnes indelning är för vinnande af tydlighet följd äfven här.

England och Wales.

Arundel. Lotsar ifrån denna hamn taga fartyg ifrån sjön till ankarplatserna vid Little Hampton, Ford och Arundel.

Boston. Denna hamn har 6 lotsar.

Bristol, Lotsar härifrån taga fartyg till och från Lundy, Swansea, Bridgewater, Newport, Kingroad, Basin of Cumberland, Coombe, Cardiff, Minehead, Holmes och Brideford, samt emellan dessa platser. Kustfarare och fartyg med Irländska frakter äro befriade från skyldighet att taga lots; för fartyg under 80 tons är lotsningen frivillig.

Cardiff "The Board of Pilolage" härstädes har utfärdat ett reglemente berörande lotstjänst och taxa, hvilket upphäver föregående föreskrifter i detta afseende. Hvarje in- eller utgående fartyg, som lotsas, skall erlägga en afgift, som varierar med dess dräktighet emellan 5 sh. och 3 L. st.; 5 sh. om detsamma mäter mindre än 60 tons och 3 L. för 1250 tons eller derutöfver.

För fartyg som lotsas genom Bristol-kanalen till *Cardiff* erlägges afgift enligt såväl dräktighet, som den plats, hvarest lotsen ombordtages. Den lägsta af dessa afgifter är 15 sh. och den högsta 8 L. 10 sh.

Hvarje fartygsbefälhafvare, som i Bristol-kanalen, eller inom detta lotsdistrikt med vett och vilja antager såsom lots person, hvilken icke är befullmäktigad att lotsa, kan åläggas pligt af ända till 50 L. st.

En artikel bestämmer villkoren af ålder, tjänste- och lärlingstid, som måste uppfyllas för att kunna vara lots i detta distrikts farvatten.

Lotsarne äro indelade i kanallotsar och hamnlotsar. Hvar och en af dessa båda klasser indelas ytterligare i två underafdelningar, af hvilka den andra inom hvarje klass blott kan lotsa fartyg af mindre än 500 tons. Lotsarne kunna icke inträda i annan klass, eller afdelning, utan föregående tjänstgöring af minst två år i närmast under varande klass eller afdelning, samt genomgången, tillfredsställande examen.

En annan artikel innehåller de föreskrifter efter hvilka lots under sin tjänsteutöfning äger att förfoga sig.

Hvarje lots skall inom 24 timmar efter sin återkomst till hamnen till sekreteraren i "the Pilotage-Board" afgifva noggran och fullständig rapport öfver sin utförda tjänst. Han skall dessutom till sekreteraren öfverlemna hvarje penningsumma han härunder bekommit jemte lotsningsbevis. Brott häremot bestraffas första gången med en plikt af 10 L. st. och andra gången med

förlusten af all vidare rättighet att lotsa. Samma plikt kan äfven påläggas lots, som försökt att förskaffa sig lotsning af ett fartyg eller att blifva använd utan tillstånd annorstädes, än på sin båt.

Hvarje lots, som tager ledningen af ett fartyg, hvilket icke är destineradt till den hamn han tillhör, skall bemötas i enlighet med reglementet för den hamn, till hvilken sagde fartyg begifver sig.

Vårdslöshet i tjänsten, dryckenskap, ohöfligt uppförande emot någon medlem af "The Pilotage-Board" eller emot annan tjänsteman, förlust eller dåligt underhåll af båten, bestraffas med pligt af 10 L. st.

Lots skall rätta sig efter hamnmästarens order i hvad som rör alla ankrings- och förtöjnings-manövrer så länge han befinner sig inom gränsen för denna tjänstemans verkningskrets.

Om slutligen ett fartyg gör haveri under det detsamma är i lotsens vård, bör "The Pilotage Board" underrättas härom och detta kan då återtaga lotsens patent till dess dom fallit i frågan.

En serskild artikel bestämmer programmet för den examen en lots skall undergå för att erhålla sin "licence".

Douglas. 16 lotsar äro antagne för denna hamn.

Gloucester. 21 lotsar och 16 lotslärlingar. Lotsdistriktet är begränsadt till Bristolkanalen och Severnfloden, d. v. s. den del af kanalen, som sträcker sig öster om öarne Lundy och innesluter Severnfloden ända till Gloucester, samt floden Wye ända till Chepstow-Bridge. Lotsningen är icke obligatorisk.

Hartlepool har 103 lotsar.

King's Lynn har 17 lotsar.

Lancaster har 9 lotsar.

Liverpool. Lotsningen här ombesörjes af 242 lotsar och 69 lotslärlingar med 12 båtar.

Llanelly har 40 lotsar.

Porthcawl har 5 lotsar. Det för denna hamn utfärdade, serskilda lotsreglementet innehåller följande bestämmelser:

Hamnmästaren för en alfabetisk rulla öfver lotsarne hvilka tjänstgöra i följd, enligt ordningen i denna.

Vägrar lots att fullgöra sin skyldighet, kan han beläggas med böter, som då icke understiga 5 L. st., men kunna efter omständigheterna utsträckas till tjänstens förlust.

Lots må icke åtaga sig lotsning af mer än ett fartyg under samma flodtid.

Om ett fartyg nödsakas att gå ur eller in i hamnen utan lots tillfölje af vårdslöshet eller vägran att tjänstgöra å dennes sida, belägges han med böter af 5 L. st.

Hvarje lots, som med sin båt passerar nära ett fartyg, som är klart att anlöpa hamnen, skall vid vite af 5 L. st. erbjuda befälhafvaren sin tjänst.

Gränssorna för *Porthcawls* lotsning äro: på ingåendet, ifrån uddarna vid *Skerr* och *Nash* till innanför hamnens bankar och på utgåendet ifrån bankarne ända till nämnde uddar.

Sunderland. . 171 lotsar tjänstgöra i denna hamn, men bland dessa äro 19 berättigade att endast lotsa fartyg af mindre än 150 tons dräktighet.

För in- och utlotsning betalas af hvarje fartyg, pr. fot och djupgående: emellan den 31 Mars och den 1 Oktober 1 sh. 3 d., samt emellan den 30 September och den 1 April 1 sh. 6 d.

Utom detta betalar hvarje fartyg af mer än 500 tons en afgift af $\frac{1}{2}$ penny för hvarje öfverstigande ton.

Lotsarne gå aldrig ombord på ett fartyg inom 6 mil till sjös.

Swansea. Ingen får utöfva tjänst såsom lots i denna hamn utan att vara fylld 21 år, utan att hafva tjänst-

gjort till sjös minst 6 år, hvaraf minst 2 år under kustfart och utan att hafva genomgått godkänd examen inför hamnens myndigheter.

Hvarje lotsbåt skall, i enlighet med föreskrifterna i "The Merchant-Shipping-Act, 1854" vara minst 18 tons, samt vara försedd med kort öfver *Bristol*-kanalen samt tidvattenstabell öfver hamnen *Swansea* under det löpande året.

Hvarje lotsbåt skall hafva bokstafven S jemte dess "licence"-nummer (number of her licence) målade i hvitt på hvardera bogen, såväl som i seglet,

Hvarje lotsbåt skall vara bemannad af minst 4 lotsar, hvilkas namn skola i full längd finnas målade i svart med 2 tum höga bokstäfver inombords i båtens akter (at full length within the stern of the boat.)

Lotsarnes "licence" skall förnyas den första månadagen i Juli månad hvarje år. En summa af 2 guineer betalas för hvarje "licence", eller förnyande af sådant.

En summa af 6 pence innehålles af lotsarnes aflöning för deras pensionskassa.

Hvarje lots skall vid slutet af månaden till hamnmästaren öfverlemna en uppgift på de fartyg som han har lotsat under månadens löpp, med räkning på hvad han har att fordra.

Minst tre lotsbåtar gå ut vid hvarje flodtid, såvida några seglare äro i sigte.

Lotsar få icke, vid lotspenningarnes förlust, erbjuda sin tjänst åt fartyg, som befinna sig utom distriktets gränсор. Dessa gränсор äro: i norr, en linie genom fyren vid *Nash* och i öster en imaginär linie, som går 4 mil väster om fyrfartyget *Helwick*, vid *Helwick*-shoal nära *Worms-Head* i grefskapet *Clamorgan*.

Lotspengarne äro bestämda för ingående fartyg af mindre än 75 tons till 10 sh. och för fartyg af öfver 100 tons till 5 L. 10 sh. För utlotsning betalas ifrån 6 sh.

till 3 L. st. Endast hälften af dessa umgälder erlägges af fartyg, som utan att gå in i hamnen anlöpa någon annan plats vid *Swansea*-viken.

Dessutom betalas extra lotsumgälder: 1:o för fartyg som befinna sig vestvardt om *Pewlly*-udden och pejla densamma i NNO., betales 4 sh. för drägtighet af 200 tons och 15 sh. för större drägtighet än 700 tons; 2:o för fartyg som befinna sig vestvardt om *Oxwich*-udden och pejla denna i NNO., samt sydvardt om bojen vid *Sker* med denna i riktningen ONO. och VSV. betalas 5 sh. å 18 sh. 6 d.; 3:o för sådana som befinna sig vestvardt om och med *Worms-Head* i NNO., 6 sh. å 1 L. 10 sh. st.

Befälhafvare som vilja hafva lots till *Mumbles Road* eller till *Green Grounds* derutanför betala en extra afgift af 4 sh. för fartyg af 100 tons och 11 sh. för fartyg af 500 tons, eller derutöfver.

Om man vill hafva lots ända till distriktets gränser i ost och vest, erlägges en afgift af 3 L. st. för fartyg af 300 till 500 tons; för mera än 900 tons betalas 6 L. st.

Till hamnlotsar, hvilka bestrida lotsningen i det inre af hamnen, tages pensionerade lotsar. Dessa betalas med 2 sh. för fartyg, som äro af mindre än 100 tons drägtighet och 12 sh. för 500 tons fartyg och derutöfver;

Befälhafvare som behöfva privata båtar för fartygets tjänst (*Hobblers*) betala 2 sh. för en sådan, samt 2 sh. 6 d. pr båt för biträde till varpning, bogsering och dylika manövrer i det inre af hamnen.

Tredjedelen af den betalning som en lots bekommit för fartyg af mindre än 200 tons och fjerdedelen, om fartyget varit större, skall af lotsen betalas till "hobblers" och lastpråmarne.

Hvarje lots skall till båten och till det manskap som förrätta fartygs lossning betala en summa, som va-

rierar med fartygets drägtighet: 2 sh. om under 125 tons och 6 sh. om 600 tons eller derutöfver.

Hamnmästaren har full rättighet att afskeda lots.

Lots, som från sin tjänst blifvit afsatt förlorar all rättighet till pension.

Hvarje inblandning i andra yrken vare lots förbjuden.

Hamnarne vid *Tyne*. Detta distrikt har 252 lotsar. Bland dessa äro 53, som kallas flod-lotsar, och endast kunna lotsa fartyg på *Tyne*-floden upp till *Newcastle* eller taga dem derifrån till dockorna vid *Northumberland*. Bland de öfriga 199, som kallas sjö-lotsar, finnas 17 som icke kunna föra fartyg af mer än 200 tons och 21 som endast hafva rättighet att lotsa till *Shields*. Dessutom äro 12 befälhafvare på "*Home trade passenger ships*" berättigade att lotsa sina egna fartyg i hamnen eller utanför *Shields* hamn.

Spalding har 4 lotsar hvilka tjänstgöra inom följande gränser: i floden *Welland* och utanför denne till *Fordike-Wash*, samt utanför *Fordike-Wash* till sjös ända till *High-Horn-Buoy*, med passerande af *Boston-Deeps* och i hela farvattnet emellan nämnde boj och *High-bridge* vid *Welland*-floden.

Scotland.

Aberdeen har 30 lotsar af hvilka 10 äro biträdande lotsar.

Ayr. Kustfarare betala i denna hamn såväl för insom utlotsning $\frac{3}{4}$ penny pr ton och fartyg ifrån aflägsnare farvatten en penny. Samma pris gäller för bogserade fartyg.

Dundee har 16 lotsar.

Glasgow har 32 lotsar, vilkas tjänstgöring sträcker sig emellan *Glasgow* och *Greenock*.

Greenock. Denna hamn har tre flotsfördelningar: den första emellan *Cumbrac* och *Clock-lights* till *Greenock* eller *Glascow*; den andra från en linie dragen emellan *Clock-Lights* och *Dunoon-Pier* till *Glascow* och den tredje ifrån *Greenock* till *Gareloch-Head*.

Lotsningen emellan *Greenock* och *Glascow* är icke obligatorisk.

Irvine. Lotsafgiften här bestämmas på följande sätt: Fartyg som anlända barlastade, men hafva last vid utgåendet, betala 1 1/2 penny per ton och fartyg som äro lastade vid såväl in- som utgåendet betala 1 3/4 penny.

Kirkcaldy har 2 lotsar. På ingåendet betalar hvarje fartyg 1 sh. per fot af dess djupgående jemte 2 sh. 6 d. för båt-biträde. Vid utgåendet betalas endast 1 sh. per fot af djupgåendet.

Leith. Lotsningen ifrån denna hamn är mycket vidsträckt och dess 102 lotsar utsträcka sin tjänstgöring till nästan hvarje plats på kusten. Af 2412 lotsade fartyg, för hvilka lotsningen inbringat 2947 L. 11 sh. 11 d. hafva 2091 blifvit bogserade.

Macduff har 47 lotsar.

Peterhead har 35 tjänstgörande lotsar.

Roseheaty. Hamnarmarne sträcka sig långt ut på stort djup, hvarföre inga gränser äro bestämda för lotsningen. Fartyg anlända utan lots till hamnens inlopp.

Styrelsen betalar intet åt lotsarne, hvilka sjelfva förse sig med det som de behöfva och dela emellan sig hela inkomsten af lotsningen.

Wick. För hvarje fartyg af större drägtighet än 20 tons betalas vid in- eller utgående 3 d. per ton.

För bogsering eller förhalning betalas efter 5 sh., per ton.

Då lotsarne tjänstgöra utom hamnens gränser och deras tjänst ombord varar utöfver en flodtid betalas dem

5 sh.; för 12 à 24 timmars tjänstgöring, 10 sh.; om deras tjänst varar 36 timmar erhålla de 1 L. st.; om de hållas ombord mera än 2 dagar och mindre än en vecka, 1 L. 10 sh. och om de nödgas medfölja till någon grannhamn, hafva de att uppbära 2 L. st.

Utgångne fartyg, som nödgas återvända i hamnen tillfölje af hårdt väder, behöfva icke betala lotsning vid ingåendet.

Lotsningen begränsas af en linie ifrån norra till södra udden af viken *Wick*.

I r l a n d.

Cork. Denna hamn har 88 lotsar, bland hvilka 2 äro flodlotsar. Dessutom äro 22 ångbåtsbefälhafvare berättigade att lotsa.

Limereck. Härstädes bilda lotsarne ingen kår, utan ombesörjes alla medel som behöfves för lotsningens underhållande af lotsarne sjelfva, oberoende af myndigheter i land.

Newroy. Lotstjensten i denna hamn indelas i bar- och flodlotsning. Den förstnämnde sysselsätter 14 lotsar, som lotsa till sjös eller inom baren, ifrån *Warren Point Roads* till utanför *Haulbowline's* fyr. Den sednare tjensten skötes af 16 lotsar som taga fartyg från *Haulbowline* till *banni Albert* vid *Newry* och tvärtom.

Om lots tages på en distans icke öfverstigande 5 miles, i NO. eller NW., från *Haulbowline's* fyr till *Warren Point Roads*, betalas 2 sh. per fot af fartygets djupgående om det kommer från utländsk hamn, 10 d. om det är en kustfarare eller ett som endast beseglar kanalen. Om lots tages innanför baren till *Warren Point Roads* betalas i förra händelsen 1 sh. 6 d. och i de sednare 6 d.

I floden betalas lotsningen med 1 penny per ton på ingåendet och 1/2 penny på utgåendet.

Lotsningen här är icke obligatorisk för en stor mängd fartyg, hvaribland kustfararne, trående ångare m. fl. hvilkas befälhafvare sjelfva äro berättigade att lotsa.

Tralee. Lotstaxan här är följande: alla fartyg, utländska eller icke, med undantag af kustfarare, betala såväl vid in- som utgåendet 2 sh. 6 d. per fot af djupgående. Kustfararne betala endast 2 sh.

Waterfort. Hvarje befälhafvare som behöfver lots till utlotsning skall minst 24 timmar på förhand framställa sin önskan i *The Ballast office*.

Lotsarne äro skyldiga att tillkännagifva hvarje förändring i djupet som de upptäcka.

Lots, såväl som det fartyg ombord på hvilket han tjenstgör, står så länge detta är i hamn-lotsningens farvatten under hamnkommissariens myndighet.

Hvarje lots betalar sin licence med 3 L. st. och för det årliga förnyandet deraf, 1 L. st.

Lotsafgifterna i denna hamn, variera med fartygens djupgående, årstiderna, in- och utlotsning samt den ort hvarest lotsen ombordtages, enligt bestämd taxa.

Sommaren anses enligt denna taga sin början den 25 Mars och vintern den 19 September.

Wexford har 16 lotsar, hvaraf 12 för baren och 4 för hamnen. In- eller utgående fartyg som hafva last betala 5 pence per ton af deras dräktighet. Sådana som kommit in med last men gå ut barlastade betala 2 pence och ångare endast hälften af detta pris.

Pansar eller icke Pansar.

(Ur Times.)

(Insändt.) §

De många fördelar och förhoppningar, som förenade sig vid framställandet af vårt första pansarfartyg "War-

rior", voro så stora, att hvarje betydande sjömak, från och med Ryssen till Turken, grepo sig an med all ifver för att åt sig skapa en pansarklädd flotta.

Häraf uppstod den feberaktiga täflan hvartill verlden under de sednaste tio åren varit vittne, och under hvilken anfallskraften, representerad af artilleriet samt försvarsförmågan genom pansaret, har med stora och stadiga steg gått framåt, till dess att vi nu hunnit till en ståndpunkt, då skeppsbyggeriets mästare stå liksom slagna med häpnad, och synes tvehågsna hvad som vidare är att göra.

De fordringar, som man uppställde på ett första klassens krigsskepp voro, att jemte ogenomträngliga sidor i sig förena stor bärighet och rymlighet; dess framfart såväl med segel som ånga, samt manöverfärdighet borde vara den högsta möjliga, och skulle det vara bestyckadt med ett stort antal af de gröfsta och mest effektiva refflade kanoner, som för tiden stod att finna. Så länge som artilleriets genomträngningskraft var jemförelsevis ringa, så var detta problem icke helt och hållet olösligt, men, sedan nu utvecklingen inom de många olika slagen af anfallsmedel framgått på ett oerhört sätt, så framstår detta problem såsom ett af de mest svåra och komplicerande, hvarföre och skeppskonstruktörerna såväl här, som i alla andra länder, tillfullo erkänna omöjligheten af att bringa till harmoni de många stridiga elementer, som i denna fråga ingå.

Detta har emellertid ledt till en kompromiss.

Förmågan att kunna föra grofva kanoner, på samma gång som tjockt pansar, har man ernått genom att frigöra sig från master och segel och man har återigen på pansarets bekostnad förskaffat sig stor hastighet under ånga, jemte skarp seglingsförmåga.

Hos nästan alla nationer har man gått tillväga på samma sätt, och hafva vi, genom att noggrannt upp-

märksamma dessas framsteg vid uppgörandet af planen till, eller byggandet af krigsskepp, sålunda kommit derhän, att rätt uppskatta och förse oss med hvad som för Britiska flottans upprätthållande ansågs nödvändigt, dervid städse hafvande till syfte, att vår egen flotta, såväl till antal som stridsduglighet, skulle vara mer än jemngod med hvad andra nationer i verkligheten hade att disponera öfver.

Frågan har tillfölje derutaf antagit en viss likhet med spelet "gå till grannas" utfördt i en gigantisk, internationel stil, och synes det, såsom vårt bästa kort Devastation, nu blifvit öfvertrumpadt af Peter den store.

I dessa dagar är det omöjligt att bibehålla fordna tiders hemlighetssystem, och står det derföre hvarje nation fritt, att såsom sägen lyder, se in i sin grannes hand.

Vi hafva fullständig kännedom om Tysklands kanoner och skepp och äro de å sin sida lika väl under rättade om hvad som vi i den vägen äga.

Än mer, omöjligheten af att kunna sluta oss helt och hållet inom oss sjelfva, har föranledt våra myndigheter att vexla några surmulna, internationela artighetsbetygelser, hvarigenom vi, i utbyte mot från vår sida gifna upplysningar, erhålla noggranna detaljer angående vissa förstörelse-machiner, som vid en annan tidpunkt måhända komma att riktas emot oss sjelfva. — Alltså kan det ju vara ganska sannolikt, att hvarje skepp inom den Ryska flottan, är försedt med planen öfver alla våra olika sorters pansarfartyg jemte kopior af kapten Noble's sednast uppgjorda kalkyler, utvisande den precisa krutladdning, initialhastighet etc. etc. som erfordras för att på olika distanser sända dem till botten.

Under dylika omständigheter kunna vi alltså icke blifva anklagade hvarken för bristande patriotism eller felaktighet i omdöme, om vi företaga oss att påpeka de svaga punkterna i vår bepanstring. Det kan t. ex. icke vara underkastadt det ringaste tvifvel hvad resultatet

skulle blifva om ett af våra nuvarande pansarfartyg blefve utsatt för den fulla effekten af en nyare tiders torpedo, vare sig rörlig eller stationär.

Efter en sådan contact skulle ett af dessa ståtliga skepp gå med full fart ned i sin djupa graf. — Lika litet kunna vi vara i tvifvelsmål om den oerhörda manspillan, som skulle uppstå under en väl utförd strid emellan tvenne af våra ordinärt bepansrade fartyg, som t. ex. Bellerophon och Kron-Prinz.

Motståndskraften hos dessa båda skepp är i det närmaste densamma och de äro båda armerade med kanoner, som med lätthet kunna genomtränga hvarandras sidor på ett afstånd af 6000 fot. *)

Detta återigen leder oss att taga i betraktande den relativa kraften af våra egna kanoner och skepp, jemförda med andra nationers.

De kanoner, som för närvarande äro i bruk inom nästan hela världens flottor, torde kunna, huru de än må skilja sig från hvarandra genom vissa detaljer i tillverkningen, praktiskt taget, sammanställas i vissa klasser allt i förhållande till deras storlek.

Sålunda må vi antaga att en 10 tums Rysk kanon är jemngod i kraft med den Britiska af samma tumtal. Hos oss är 9 tums kanonen som väger 12 tons och med 50 p laddning utslungar en kula om 250 p en representant af den minsta klassens pansarbrytande kanoner. Dernäst kommer 10 tums kanonen om 18 tons, utsändande en kula vägende 400 p med 70 p laddning; åter igen 11 tums kanonen om 25 tons med en kula vägende 530 p och 85 p laddning, samt slutligen 12 tons kanonen om 35 tons, 700 p projektil och 110 p laddning.

Ryssland är armeradt med 9 och 11 tums kanoner, öfverensstämmande i kraft med våra kanoner af samma

*) Här angifna mått och vigrer äro Engelska.

kaliber. Preussen har äfven 9, 10 och 11 tums kanoner. Österrike har 9 tums kanoner och kommer enligt all sannolikhet att snart förse sig med kanoner af gröfre kaliber; Italien och Spanien äro försedda med 9 och 10 tums Woolwich kanoner af precis samma modell som våra egna; Amerika har inga refflade kanoner som äro nämnvärda och må derföre här lemnas utan allt afseende. Det vill derför synas, som om de flesta nationer vore försedda med 9, 10 och 11 tums kanoner, under det vi äro något öfverlägsna såsom äfven egande kanoner om 12 tums kaliber.

Låt oss nu äfven undersöka dessa kanoners kraft, uppskattad efter jämförelsen af deras respektive projektilers större eller mindre förmåga att genomtränga pansarklädda fartyg af kända typer. Vi få härvid naturligtvis icke taga i betraktande sådana fartyg som Warrior, Bellerophon, Minotaur, Repulse, Caledonia och andra af samma klass, ty alla dessa fartyg kunna genomträngas af vår minsta pansarbrytare, på nästan alla i verklig strid förekommande distanser.

Låt oss derför taga Monarch till ett exempel. Detta skepp representerar ett för aflägna farvatten afsedt sjögående tornfartyg. Hon antages kunna segla temligen väl, att under ånga kunna uppnå en fart af 14 knop samt att jemte en besättningsstyrka af 500 man kunna rymma 600 ton kol. Hon har sina sidor skyddade med 6 och 7 tums pansarplåtar ofvanpå 11 tums träbackning, samt sina torn med 8 tums pansar, förutom vid sjelfva portarne der den blifvit ökad till 10 tum — allt med en träbackning i likhet med sidornas.

Hon är bestyckad med 4 st. 15 tons kanoner, hvar af tvänne i hvarje torn, och synes öfverhufvud detta fartyg, mera vara afsedt att kunna tjänstgöra på aflägsnare farvatten, än att intaga en plats i en flottas slaglinie. — Sidorna af detta skepp kunna fullkomligt genomträngas

af 9 tums kanonerna på 3000 fots afstånd, tornens 8 tums pansar genomborras af samma kanoner på ett afstånd af 1,500 fot, under det att 10 tums pansarn ej kan utestänga 10 tums kanonens projektiler på den betydliga distancen af 3000 fot.

Dessa kända fakta föra oss åter in på flerfaldiga och helt allvarliga betraktelser.

För det första så finna vi att sidorna på detta, ett af våra förnämsta sjögående pansarfartyg, äro oerhördt svaga, samt dernäst, att hennes tornpansar är otillräckligt och att ett par lyckliga skott från en mindre men väl armerad fiende, kunna helt och hållet omintetgöra hennes förmåga som stridsmachin.

Om en eller flera svåra bomber banade sig väg genom Monarchs torn, så skulle sannolikt alla de inrättningar, hvarpå kanonernas tillbörliga serverande äro beroende, blifva ytterligt skadade, och sålunda skeppet förlora hälften af sin anfallskraft.

Låt oss nu taga Hercules som ett exempel. Detta fartyg har visserligen ett bälte af 9 tums pansar vid vattenlinien men så äro ock alla delar af skeppet, inclusive dess batteri, endast skyddade af 6 och 7 tums pansar. — Hercules batteri kan alltså fullkomligt genomträngas och dess kanoner med lavettage demonteras eller förstöras af vår minsta pansarbrytare, 9 tums kanonen, till och med på ett afstånd af 3000 fot, och efter hvad vi kunnat utröna lär ingen främmande makt vara bättre utrustad än vi, vis à vis förmågan att motstå pansarbrytande kanoner.

Den Ryska Hercules kunde ganska lätt bli slagen i stycken af 10 tums kanonerna från hennes Brittiska namne, de Franska skeppen sådane som Belier, Marengo och Flandre kunna ej ens motstå 8 tums kanonernas eld och Tyskarnes König Wilhelm kan på 1000 fots afstånd genomborras af Bellerophons 9 tums ka-

noner. — I korthet sagdt, med undantag af Peter den store, den Ryska Hercules, Österrikes Custozza, Amerikas Calamazoo, och en, eller tvenne andra, så kunna alla nationers främmande pansarfartyg genomträngas af vår minsta pansarbrytare på 1000 fots afstånd. — Sjelfva hafva vi visserligen några få fartyg, som kunna trotsa 9, till och med 10 tums kanonerna, men de äro i sanning ganska få. — Fartygen hafva blifvit pansarklädda i den afsigten att de skulle vara ogenomträngliga, men om detta ej kan ernås i en tillbörlig grad genom ett proportionerligt befastande med pansar, så bidrager den otillräckligt tjocka pansarplåten endast till att i hög grad öka den förödande effekt, som alltid måste blifva en följd af genomträngande projektiler.

När en regnrock ej vidare uppfyller sitt ändamål att skydda för väta, så blir den ju för oss i stället en verklig börda.

Vi vilja visst icke häntyda på att pansarn helt och hållet skulle öfvergifvas, men vi tro med Mr Reed, att då vi bygga nya skepp så borde vi icke städse hålla oss till de gamla, vanliga modellerna.

Om fartyg utan tackling, ej kunna följa sådana som äro riggade, till mera aflägsna trakter, så, månne icke tacklade pansarfartyg kunna byggas, som jemte stor flytbarhet äfven äga ett ogenomträngligt batteri?

Är det då alldeles nödvändigt att belasta skeppens sidor med pansarplåtar i allt tjockare och tjockare lag?

Skulle det icke vara förmånligt, om det kunde insmyga sig litet mera af ormens fyndighet uti vår nationela bulldogskaraktär? eller med andra ord, kunna vi icke, genom ett noggrannt beräknande af såväl närvarande som framtida anfallskrafter, upptänka något sätt att konstruera sjögående fartyg, hvarå pansaret hufvudsakligen användes för att skydda de delar, hvarå skeppets "vara eller icke vara" egentligen berodde?

35 tons kanonen kan fullkomligt genomtränga Peter den Store och det synes slätt intet hinder för oss att kunna tillverka en 50 tons 1200 F :ig kanon, som skulle genomborra hvilken annan större Peter, som än kunde uppstå.

På hvilken distance som helst hvarunder en sjöstrid än komme att utkämpas, så kan dock ett däck, belagdt med 3 tums pansar, afleda alla projektiler från såväl 35 som 50 tons kanonerna. — Ett sålunda beskaffat däck, 6 à 7 fot under vattenlinien, och i förening med klokt inrättade vattentäta afdelningar, skulle enligt all sannolikhet göra det omöjligt att med horisontel-eld kunna sänka ett fartyg. Huru de öfre delarne deraf än blefve sönderskjutne så skulle det dock bibehålla sin flytbarhetsförmåga, samt hafva sina machiner och durkar fullkomligt skyddade.

På hvad sätt må vi sedan skydda vårt batteri?

Vi kunna naturligtvis icke hoppas på ogenomträngliga sidor eller att föra krig utan blodsutgjutelse, men vi kunna dock göra något, för att om än i ringa grad minska det myckna elände och de storartade olyckor, som måste inträffa under framtida sjöstrider.

Det skulle enligt vårt förmenande vara mycket mindre farligt att utkämpa en strid på öppet däck, bakom en sida, tjock nog att utehålla skråskott, än inom Hercules' bepanrade batteri, ty i förra fallet skulle troligen den största skada uppkomma om sjelfva kanonerna träffades af direkta skott, då i det sednare fallet tre fjerdelar af de träffande projektilerna skulle genomtränga pansarn, samt sända en skur af förödande jernsplint rundt omkring i batteriet. — Vid de skjutförsök som af Ty-skarna företogos förliden Augusti månad vid Tegel, emot en tafva af 10 och 12 tums solida plåtar på 18 tums timmerbackning och $\frac{5}{8}$ tum inre jernbeklädnad, sände

de den ena bomben efter den andra från sina 10 och 11 tums kanoner rätt igenom hela taflebyggnaden, från hvars baksida massor af spillror och jernsplint utslungades på betydligt afstånd; sjelfva bomberna nedföllö circa 400 steg bakom taflan.

Vi kunna alltförväl föreställa oss den förfärligt fördömande verkan som dylika projektiler skulle hafva vid inträngandet uti ett af våra täckta, lådlika batterier eller torn, då deremot samma projektiler skulle vara jemförelsevis oskadliga mot obepansrade fartyg.

Uppräddandet af 35 tons kanonen gör det nödvändigt att söka skydd bakom 16 tums pansar och säkerligen hafva vi inom kort kanoner, som genomskjuta 20 och 24 tums plåtar.

Återstår sålunda att taga i öfvervägande om och under hvilka förhållanden ett första klassens krigsskepp af något så när handterlig storlek, kan uppbara en fullständig pansarbeklädnad af ofvannämnde tjocklek.

Om denna fråga besvaras med nej, så blir det vidare att taga i öfvervägande om skeppspansar fortfarande kan vara af något egentligt värde, eller om det icke snarare borde öfvergifvas, såsom endast utgörande ett kostsamt påhäng.

Slutligen böra vi fråga oss sjelfva, huruvida, med antagande af att absolut ogenomtränglighet icke kunde ernås, tiden ännu har kommit, då det kan vara skäl att helt och hållet aflägga pansaret och huruvida vi icke snarare böra söka bevara våra skepps flytbarhet genom några andra medel än sidobepansring. Denna frågas besvarande är i högsta grad vigtig, ty derpå är vår maritima öfverlägsenhet beroende.

Strödda underrättelser från främmande mariner.

Spanska flottan.

Kaptenen uti Österrikiska infanteriet herr C. Wirbiral har uti Augusti-häftet af "Steffleur's Oesterreichische Militärische Zeitschrift" publicerat en artikel öfver Spaniens militära resurser, hvarur vi erhålla följande uppgifter rörande spanska flottan.

Spaniens stridskrafter till sjös innefatta: **Flottan, Specialkårerne och Marin-regementet.** Det stridbara manskapet kompletteras ibland kustbefolkningen genom samma lagbestämmelser som dem, hvilka ligga till grund för arméens rekrytering.

Halfön indelas i 3:ne sjö-departement. Det första med Carthagenas såsom hufvudort, innefattar östra kusten och Baleariska öarne; det andra, med fästningen Cadix, södra kusten och Canarie-öarne, det tredje innefattar Biscaya-vikens kust.

Cuba med Porto Rico och Philippinerna bilda dessutom 2:ne departement, hvilka, liksom fastlandets, stå under befäl af kontreamiraler.

Flottans befälhafvare i dessa 2:ne departement hafva äfven under namn af *Apostaderos*, öfverbefälet öfver de eskadrar, som finnas samlade derstädes.

Sjöministeriet är marinens högsta militära auktoritet och afgör såsom sådan såväl rent militära frågor, som sådana rörande flottans administration och nybyggnad.

Det är, till följe deraf, deladt i flera sectioner, och bestämmelserna afgifvas under ministerns presidium, vare sig i *Amiralitets-råd*, i en *kommitté för tekniska* eller i en *kommitté för administrativa frågor*.

Flottans officerskår. Denna delas i 2:ne kategorier 1:o. Sjögående officerare. 2:o. På land tjenstgörande officerare.

1:sta kategoriens grader äro: amiral, vice amiral contre-amiral, brigadier (= kommandör), capitaine de vaisseau, capitaine de frégate, lieut. de vaisseau af 1:sta klassen och lieut. de vaisseau af 2:dra klassen.

2:dra kategorien: stationsbefälhafvare, chefer för kust-proviser och biträden för cheferna (= adjutanter). Af denna kategori finnas 144 officerara, som tjänstgöra på land.

Underofficers- och matroskärerna. Den förstnämnde rekryteras från åtskilliga skolor och innefattar en personel af 240 man. Matroserna äre delade i 4:a klasser, hvaraf de 2:ne första hafva underofficers rang.

Matrosernas effektiva antal är 9,700 man.

Marin-artilleri- och geniekärerna. Artillerikåren består af staben, utgörande 52 officerare och ett instruktionskompani af underofficerare.

Geniekåren, utgående från en marin-ingeniörskola, har i flottan det speciella uppdraget att verkställa alla nybyggnader. Ingeniörerne hafva officers rang. Deras kadrer utgöras af: 1 general-ingeniör, 2 "brigadierer", 3 capitaines de vaisseau, 5 capitaines de frégate, 13 lieut. de vaisseau af 1:sta klassen och 18 af 2:dra klassen.

Marin-regementet bildar 6 bataljoner om 6 kompanier, organiserade fullkomligt lika med arméens infanteri.

Administration, rättsväsende, läkare- och kultur-stat. Flottans administration består dels af en serskild komité (junta) i Madrid, dels af en "direktion för flottans räkenskaper", som utöfvar kontrollen. Hela administrationspersonalen innefattar 233 embetsmän under befäl af en generaldirektör. Rättsväsendet är ordnad såsom vid arméen; hvarje sjödepartement har en domstol af 2:dra instansen, och högsta domstolen i sjöangelägenheter finnes i Madrid. Antalet embetsmän i detta fack är 91. I afseende på läkare har flottan 2:ne "vice-direktörer" och 88 marinläkare.

Ecclesiastik-kåren består af 62 prester.

Läroverk. Af dylika finnas:

1:o. Elevskola vid San-Carlos, nära Cadix, med 80 elever af en antagningsålder emellan 12 och 14 år och med en treårig kurs. Denna inrättning har till ändamål att förse flottan med officerare och sjökadetter.

2:o. Sjökadettkåren, som innefattar 3 kompanier med en totalstyrka af 160 kadetter. Ut i denna kår hafva sjökrigsskolans elever att genomgå en treårig, praktisk kurs innan de erhålla verklig tjänst på flottan.

3:o. Sjömans-skola för att bilda lotsar och sjömän såväl för örlogs- som för handelsflottan.

4:o. Special-skola för machinister.

Andra inrättningar. Dessa innefatta:

1:o. Hyorographiska etablissementet.

2:o. Astronomiskt observatorium.

3:o. Flottans muséum.

Bestyckning. Flottans kanoner delas i 2:ne klasser. De äldre, tillverkade vid gjuteriet i Trubia och de nyare, till största delen tillverkade i utlandet.

De förra äro af kalibrarne 7 1/2, 8, 8 1/2 tum; det finnes äfven många 32 \mathcal{R} :iga samt 80 och 150 \mathcal{R} :iga mörsare.

De nyare äro af kraftigare slag och af grofva dimensioner, tillverkade vid tyska, engelska och franska gjuterier.

Allt manskap har, såsom personlig beväpning, en kort sabel, och marinregementet har bakladdningsgevär af Remington-modellen.

Alla fartyg äro dessutom försedda med ett förråd af blanka vapen och eldvapen.

Uniform. Sjöofficerarne hafva vanligen en blå uniform, liknande den som bäres af de flesta andra länders mariner; de kunna äfven bära arméens uniform i motsvarande grader. Flottans mössa är blå med guldgalon. Spanska flottans officerares gala-uniform är en blå frack

prydd med guldgaloner; reverer och ärmuppslag äro röda, byxorna blå (om sommaren hvita), hvit väst, svart halsduk, trekantig hatt med kokard och guldsnöre.

Matroserna hafva en kort blå kapp, en blå kavaj med stor utvikt krage, vida blå byxor (hvita om sommaren) och halmhatt.

Marinregementet har helt och hållet blå uniform. Dess hufvudbonad är en schakå.

Fartygens tillstånd. Spanska flottan består af 135 fartyg med 813 kononer och ångmaskiner om 23,747 hästkrafter, samt 48 kanonbåtar med 48 kononer och 1,920 hästkrafter.

Bland de förstnämnda äro pansarfartygen:

1:o. *Numancia* med 25 kononer (hvaraf 6 refflade 300 *Æ*-iga) och 1000 hästkrafter; 2:o. *Victoria*, 23 kononer och 1000 hästkrafter; 3:o. *Arapiles* med 17 kononer och 800 hästkrafter; 4:o. *Tetuan* med 40 kononer och 1000 hästkrafter; 5:o. *Zaragossa* med 91 kononer och 800 hästkrafter; 6:o. *Sagunto* 13 kononer och 500 hästkrafter; 7:o. *Mendez-Nuñes*, 6 kononer och 500 hästkrafter.

De trenne förstnämnda pansarfartygen tillhöra de nyaste i England och Frankrike konstruerade typer. De öfriga äro träfregatter, efteråt försedda med pansar.

Dessutom äro trenne pansarfregatter under byggnad på spanska varf.

Af skruuffregatter af trä finnas:

1:o. *Villa de Madrid* om 40 kononer och 800 hästkrafter; 2:o. *Alamansa*, *Tolosa*, *Gerona*, hvardera med 40 kononer och 600 hästkrafter; 4:o. *Concepcion*, *Blanca*, *Carmen* med 25 kononer; 5:o. *Berenguela* med 30 kononer; 6:o. *Lealtad* med 26 kononer. Alla de sista om 350 hästkrafter.

Af hjulbåtar finnas:

Ciudad de Cadix, *Fernando el Católico*, *Isabella la Católica*, hvardera med 16 kononer och 500 hästkrafter.

Spanska flottans transportfartyg lasta tillsammans 13000 tonneaux. Kanonbåtarna, hvaraf 30 äro bepansrade, hafva hvardera en svår kanon och en 40 hästkrafters propeller-maskin.

Flottans indelning. Örlogsfartygen indelas, i afseende på rangen, i: 24 fartyg af 1:sta klassen, förda af en capitaine de vaisseau; 22 af 2:dra klassen förda af en capitaine de frégate; 64 fartyg af 3:dje klassen förda af en lieutenant de vaisseau af 1:sta klassen, och 73 af 4:de klassen förda af en lieutenant de vaisseau af 2:dra klassen.

I afseende på verkningsfält och taktik indelas fartygen uti:

Medelhafsflottan; Sydamerikanska eskadern; Cuba-eskadern; flottan vid Philippinerna och Atlantiska flottan. Det moraliska tillståndet inom arméén kan, så i godt som ondt, tjena till att bedöma andan i flottan och hvilken räkning man kan göra på henne. Äfven här förmärkes, under ett fortsatt förfall, nationalitetskänslans ljusglimtar och de ärorika minnena.

Det är emedlertid anmärkningsvärdt, att manien för "pronunciamentos" skonat flottan ända till år 1868, och att marinen med fasthet afslog förslagen om resning i massa under September-händelserna.

Tager man dessutom i betraktande, att det finnes en ständig revolution att bekämpa i det inre af landet och på Cuba, samt att en starkt beväpnad makt är nödvändig för att i de andra kolonierna återhålla sträfvan det efter oberoende, då ser man hur stort behof den nuvarande konungen har af hela sin energie, och af årlångt tålmod och arbete, för att kunna återgifva de ännu goda materialerna den form, som är nödvändig för en betydlig och alltid färdig militärmakt. Då är det icke tvifvelaktigt att ju den spanska arméén och flottan skola en dag änyo komma att räknas bland de bästa i Europa.

Tyska flottans framsteg.

1866 års krig öfverlemnade åt Preussen sjöstaderna Kiel och Nordsjöns hela tyska kust. Ifrån denna tidpunkt datera sig de kraftiga bemödanden som regeringen i Berlin gjort, för att skapa en örlogsflotta — bemödanden som blifvit ytterligare stimulerade efter fransk-tyska kriget, och tyska rikets återupprättande till fördel för Preussens konungahus.

Det nya väldet, mäktigt till lands och beherskande en betydlig kuststräcka vid Öster- och Nordsjön, från Niemen till Ems, söker i dag, genom skapandet af en flotta, medlen att försvara sig emot sjömakterna och den nya maktens verksamhet i afseende på sjöväsendet är i ögonen fallande.

Tyska regeringen har för öfrigt insett att, för att gynna örlogsflottans utveckling, det var nödvändigt lösgöra henne från krigsministeriet och gifva henne en oberoende styrelse. Detta verkställdes genom regeringsbeslutet af den 1 Januari 1872, hvarigenom "*Kejsersliga Amiralitetet*" bildades och erhöll infanterigeneralen Stosch till styrande.

Man kan ej dölja för sig att denna nya chef för amiralitetet har uträttat mycket under de sista 6 månaderna. Den hemlighetsfullhet, hvarmed preussiska styrelsen synes omgifva sig, tillåter dock ej bildandet af ett verkligt omdöme rörande de nybyggnadsarbeten af fartyg och kustbefästningarsamt de förberedelser af anfalls- och försvarsmedel, som i sjelfva verket äro i gång; men det är tillräckligt att öppna *Das Marin Verordnungs-blatt* för att se huru mycken verksamhet Preussen utvecklar uti sina maritima planer. Ibland de sedan årets början utförda organisationsarbetena, kan man anföra bildandet af Sjöakademien i Kiel, af marin-ingeniör-kåren, af divisio-

nerna för besättningarna, samt af en administrationskår för materielen. "Marin-akademien", som ej bör förvexlas med sjökrigs-skolan, är bestämd att för officerarne underlätta förvärfvandet af den nödvändiga kunskap, som erfordras, för att väl uppfylla de högre gradernas fordringar; för att gifva dem icke allenast specialkunskaper, utan äfven att gifva dem insigt i sammanfattningen af de vetenskaper och konster, hvaraf de kunna vara i behof under utförfandet af sin verksamhet.

Akademien har en militärisk organisation; den innefattar 2:ne klasser af elever: *kommenderade officerare*, som genomgå alla dess kurser, och "*som gäster emottagna officerare*", hvilka endast bevista ett visst antal föreläsningar.

Studierna utsträckas öfver en tid af 2:ne år. Första årets program innefattar: matematik, mekanik, fysik, kemi, militär-organisation, sjömanöver, taktik, sjömätning, kustbefästning, grunderna för fältbefästning, militärlag, folkrätten till sjös och till lands, helsolära (och isynnerhet helsovård ombord i olika klimat), administration och filosofiens grunder. Andra årets program upptager: Nautisk astronomi, géodosiens elementer, krigs- och sjökrigshistoria, artilleri, skeppsbyggeri, ångmaskinlära, byggandet af örlogshamnar, fysisk geografi, elementär geologi, hafvets organiska lif och den moderna litteraturen. 3:dje kvartalet hvarje år användes till sjömätningar, till artilleri-exercis ombord och till exercis inom torpedo-afdelningen. Undervisning i lefvande språk eger rum under båda åren.

Mariningeniörkåren är (enligt regeringsbeslut af den 7 Maj 1872) likställd med sjöofficerskåren. Den innefattar 8:ne grader: Öfveringeniörer, af kaptenlöjtnants rang; ingeniörer, af löjtnants rang och underingeniörer med underlöjtnants. Denna kår rekryteras ibland de öfvermaskinister, som hafva 24 sjömånader, hvaraf åt-

minstone 6 månader ombord på pansarfartyg, eller fartyg af 1:sta, 2:dra, 3:dje eller 4:de klassen.

Marin-ingenjörerna äro fördelade på besättningsdivisionerna och de fortfara i att öfvervaka sina respektive fartygs maskiner, vare sig dessa äro utrustade eller ej.

De hafva under sina order maskinist-personalen och eldarne. Till lands stå de under sin afdelnings-divisionschefs order, samt under varfvets öfverdirektör och under chefen för maskinistkompaniet. Ombord skola de lyda chefen och förste officeren.

Besättnings-divisionerna äro organiserade på följande sätt:

Det finnes 2:ne stationer: Östersjöns och Nordsjöns. Vid hvarje station är en matrosdivision fästad, hvilken innefattar en eller flera afdelningar (sektioner).

1:sta matrosdivisionen och garnisonen i Kiel tillhöra Östersjö-stationen. 2:dra divisionen och garnisonen i Wilhelmshaven höra till Nordsjö-stationen.

Hvarje division består af: stationens stab; afdelningsgarnes stab och officerare; sjökadetter; mörsgastar; fyrvverkare och artillerister af 1:sta och 2:dra klassen; matros af 1:sta och 2:dra klassen, samt af civilstats-elever.

Läkare, räkenskapsförare och administratörer vid hvarje station tillhöra matros-divisionen.

Icke sjökommenderade officerare äro likaledes fästade vid en division.

Inom hvarje division höra en tredjedel af officerare och underofficerare, samt en fjerdedel af manskapet till 1:sta klassen.

Matrosdivisionerna rekryteras ibland kustbefolkningen, vare sig genom utskrifning eller genom frivilligt värfningsstagande.

För att blifva matros af 1:sta klassen (korporals

grad,) erfordras godt uppförande, 48 sjömånader och ett betyg på fullständiga kunskaper såsom örlogsmatros.

För att blifva underofficer fordras ett godt uppförande, 72 sjömånader, hvaraf åtminstone 12 såsom matros af 1:sta klassen, och ett betyg på de kunskaper, som fordras af en kanonkommendör på artilleriexercisfartyget. Styrmännen rekryteras ej bland sjömännen.

Efter 3:ne års tjänst och ett års frivillig värfningsfå matroserna ett lönetillägg af 12 thaler om året. De, som utgå från skeppsgosseskolan, få detta tillägg efter 3:ne år.

En divisions-stab innefattar: chefen, dess närmaste man, stabens öfverläkare, en räkenskapsförare, musikåren, skrivvare, vapensmeder och fältväblar efter tjänstens fordringar.

En afdelnings-stab består af: afdelningschefen, en "sergeant-major", skrivvare och fältväblar efter tjänstens fordringar.

Flottan är fördelad emellan stationerna på följande sätt:

Östersjöstationerna vid Kiel: Bepansrade och obepansrade fregatter och korvetter: *Borussia* (5400 i. h.k.)*; *Grosser-Kurfurst*, (5400 i. h.k.); *König Friedrich der Grosse*, (5400 i. h.k.); *Arminius*, (1200 i. h.k.); *Hansa* (3000 i. h.k.); *Elisabeth* (2400 i. h.k.); *Gazelle* (1300 i. h.k.); *Arcona* (1300 i. h.k.); *Medusa* (800 i. h.k.); *Nymphe* (800 i. h.k.); *Niobe*.

Briggar: *Musquito*, *Rorer*, *Undine*.

Avisofartyg: *Grille* (650 i. h.k.); *Albatross* 600 i. h.k.); *Nautilus* (600 i. h.k.); *Pommerania* (700 i. h.k.).

Skrufkanonbåtar af 1:sta klassen: *Delphin* (250 i. h.k.); *Comet* (250 i. h.k.); *Cyclop* (250 i. h.k.).

*) i. h.k. betyder indikerade hästkrafter, hvarmed maskinerna numera benämnas, sedan benämningen nominella hästkrafter blifvit afskaffad.

Skruftkanonbåtar af 2:dra klassen: *Salamander* (220 i. h.k.); *Sperber* (220 i. h.k.); *Scorpion* (220 i. h.k.); *Wolf* (220 i. h.k.).

För tjensten vid stationen: fregatten *Géfiou*, kanonbåtarne af 1:sta klassen *Cameleon* och af 2:dra klassen *Schwalbe*.

Nordsjöstationen vid Wilhelmshaven: *König Wilhelm* (8000 i. h.k.); *Kronprinz* (4800 i. h.k.); *Friedrich-Carl* (3500 i. h.k.); *Prinz Adalbert* (1200 i. h.k.); *Vineta* (1500 i. h.k.); *Hertha* (1500 i. h.k.); *Augusta* (1300 i. h.k.); *Victoria* (1300 i. h.k.); *Ariadne* (2100 i. h.k.); *Louise* (2100 i. h.k.); *Renown* (3000 i. h.k.).

Aviso-fartyg: *Pr. Adler* (900 i. h.k.); *Falke* (1100 i. h.k.); *Loreley* (350 i. h.k.).

Kanonbåtar af 1:sta klassen: *Blitz* (320 i. h.k.); *Basilisk* (320 i. h.k.); *Drache* (320 i. h.k.); *Meteor* (320 i. h.k.).

Dito af 2:dra klassen: *Fuchs* (220 i. h.k.); *Hay* (220 i. h.s.); *Habicht* (220 i. h.k.); *Hyäne* (220 i. h.k.); *Natter* (220 i. h.k.); *Tiger* (220 i. h.k.).

För stationens behof: kanonbåtarne af 2:dra klassen. *Jäger*, *Wespe* och *Pfeil*.

Ingen bestämmelse synes vara utfärdad beträffande de båda under byggnad på Samudas varf vid London varande pansarfregatterna, som skola hafva en maskinkraft af 8000 i. h.k.; ej heller i afseende på de båda ångtransportfartygen: *Eider* och *Rhein*, hvaraf den förstnämnde har 120 i. h.k. och den sednare 200 i. h.k.

Flottans intendentur är delad i 2:ne afdelningar: Östersjöstationen med säte i Kiel, och Nordsjöstationens med säte i Wilhelmshaven. Utskickade embetsmän från båda stationerna bilda ett kontroll-departement vid amiralitetet för räkenskapernas revision. Den kår, som har sig uppdraget materielens administration, bildad genom regeringsbeslut af den 17 Juli 1872, innefattar 3:ne rang-

klasser: högre tjenstemän med rang af 1:sta klassens officerare; tjenstemän med rang af 2:dra klassen och under-tjenstemän med underofficers rang.

Denna kår rekryteras ibland matrosar och arbetare af 1:sta klassen, hvilka hafva minst 2:ne års sjötjenstetid. Kandidaterna böra hafva betyg på studier vid ett gymnasium, eller någon yrkes-skola.

De undergå en examen i tyska språket och räkning. De lägre tjenstemännen hafva att genomgå en examen för att kunna erhålla högre tjenstemans grad.

Flottans administration synes bestå af följande brancher:

Östersjöstationen: Stationsbefälhafvare-embetet i Kiel; chefskapet för besättnings- och varfsarbetare-divisionerna; chefskapet för marinbataljonen; afdelningschefskapet för marinartilleriet; varfschefskapet; depöten för hamnens fästningsartilleri; direktionen för hamnbyggnadsarbetena; direktionen för marinakademien; beklädnadsförrådet; administrationen för garnisonen; komitén för flottans sjukhus; direktionen för fästningsarbetena vid Friedrichsort; komitén för flottans sjukhus derstädes, samt administrationen för Friedrichsorts garnison och Direktionen för varfvet vid Danzig.

Nordsjöstationen: Stationsbefälhafvare-embetet i Wilhelmshaven; chefskapet för besättnings- och varfsarbetare-divisionerna; chefskapet för torpedoafdelningen; depöten för marinartilleriet; varfschefskapet; Preussiska agentskapet vid Jades docka; chefskapet för lotsverket; komitén för hamnarbetena vid Jahde; direktionen för fästningsarbetena vid Jahde; administrationen för flottans garnison; komitén för flottans sjukhus; amiralitets-commissariatet i Oldenburg.

(Ur Revue Mar. et Col.)

Hvarjehanda.

Lifräddningsraketens portée. Följande jämförelse-experimenter, emellan lifräddningsraketer och Rodgers lifräddningsmörsare hafva nyligen företagits i England hvarvid de förres öfverlägsenhet ådagalades:

Två Boxer-raketer sammanfästades medelst hastigt brinnande stubin.

1:sta experimentet: Raketerna eleverades 30°. Båda raketerna antändes samtidigt och gingo mycket rakt med låg och jemn bana, samt togo ut hela linan af omkring 480 yards. Brinningstid, 6, 3 sekunder.

2:dra experimentet: Tvenne raketer sammanbundna på samma sätt, men i stället för raketlina var en göling med stjertblock fästad till raketerna, samt uppskjuten på stranden. Raketerna lågo den ena ofvanpå den andra, samt affyrades under 35° elevation medelst pennrör. De antändes icke fullt samtidigt men gingo likväl ganska stadigt, samt togo ut hela gölingen, till en längd af 240 yards, då de sletto sig lösa från gölingen, hvilkens landända var fast vid en pållare.

3:dje experimentet: Ett raketpar, liknande de föregående, med undantag af att en koppartrådlina begagnades istället för de vanliga linorna från rakethufvudet, affyrades derpå. Gölingen och stjertblocket, som nu voro genomdränkta af vatten, fästades på koppartrådlinan, och en raketlina blef påstucken gölingens landända. Raketerna togo ut hela gölingen samt 40 famnar af raketlinan. Brinningstid 8' 1 sekunder. Gölingen och stjertblocket, som torra vägde 76 lbs., vägde efter detta experiment 128 lbs.

4:de experimentet. Flera kast med mörsare och konblock gjordes. Det bästa kastet med en till blocket fästad lina gaf endast 152 yards portée.

Följande slutsatser drogos af dessa experimenter:

1:o. *En* raket medförande göling, block och stjert är konblocket och mörsaren öfverlägsen med 240 yards.

2:o. *Två* raketer med samma last öfverträffa mörsaren i portée med 168 yards och detta fastän den till raketerna fästade linan var 52 lbs. tyngre, än den till konblocket fästade linan.

3:o. *En* raket medförande vanlig raketlina går 198 yards längre än det ifrån mörsaren kastade konblocket.

4:o. *Två* raketer taga ut en vanlig raketlina 328 yards längre än konblocket.

De ur "Nautical Magazine" hemtade uppgifter om dessa försök innehålla vidare några fakta rörande raketeters användande till räddning af skeppsbrutna, hvaribland omnämnes att en besättning nyligen blifvit räddad med raketapparat, då vraket låg 240 yards från land.

Nyårshelsning till Nordpolsfararne.

Ett gammalt år har flytt, ett nytt sin ban beträder,
Att leka lifvets lek i tidens snabba ström;
Att väcka månet hopp och månet hopp slå neder
Och uti verklighet förbyta dunkel dröm.

Hvad stort och öppet skett uti den svunna tiden,
Det går i häfdens blad till ofödt slägte bort;
Den tysta sorgens kamp, liksom den tysta friden,
I minnet gömmes blott och glömmes inom kort.

Ifrån det flydda år vi vilja söka mana
En bild ur dunklet fram, fast väl af alla känd,
Bland spetsbergstöcknen må den inre blicken spana,
Den finner säkert der helt snart en "absent friend".

Från fosterbygden drog af vikingar en skara,
Som skulle föra ut ett strandhugg, ohördt än,
Den djerfva tanken var att fram till polen fara,
För att med visdom ny få vända hem igen.

Ej mensklig fot beträdt de isomhöljda trakter,
Ej mensklig blick förmått att forska tingen ut
Bakom den gräns, der is och snö som trogna vakter
I alla tider stått och stå till tidens slut.

Men lif ej väntas kan, der lifvets vilkor fattas,
Der allt är evig köld, der dag och natt bli ett,
Der ande, liksom kropp, af ödsligheten mattas,
Der döden ständigt styr, *der* lifvet aldrig lett.

Det är ett sällspordt mod att dock i kampen tåga
Mot en natur, hvares makt på nära håll man rönt,
Att lemna hus och hem och åter lifvet våga
Med ovisst hopp att sist med framgång bli belönt.

Och, som vi redan sett, de djerfve fångar blefvo
I isens fasta band, som deras skepp omslöt;
Dock låg det mod och hopp i orden, som de skrefvo,
"Att allt var godt och väl och ingenting dem tröt".

Åt dessa ädla män helt visst vi alla gifva
Ett hjertligt: lycka till! på detta nya år.
Må dessa enkla ord deraf ett uttryck blifva,
Som med vår tankes flygt till natthöljd pol framgår.

Vår helsning tagen då; må edra drakar bära
Er alla lyckligt hem, se'n J ert mål han nått,
Sen uti polens is J huggit Sveriges ära,
Och flaggan gul och blå på verdens axel stått.

F. v. K.

Sammandrag af Kongl. Bref, Förordningar, Generalorder m. m., utgångna från Kongl. Sjöförsvars-Departementet.

(Kongl. Bref.)

Den 12 September. Löjtnanten vid flottan J. Hägg förordnas att tillsvidare bestrida lärarebefattningen i gymnastik vid sjökrigsskolan.

Den 13. Angående förbättrade aföningsvilkor för handverkspersonalen vid flottans station i Carlskrona.

S. d. Angående ändringar i det för amiralitetskrigsmanskassan gällande reglemente.

Den 27. Afsked från innehavande löjtnantsbeställning å stat för löjtnanten vid kongl. flottan M. J. Lagervall.

S. d. Chefen för Westerviks lotsfördelning J. Lundqvist beviljas ytterligare ett års tjenstledighet räknad från den 1 instundande Oktober.

S. d. Afsked för chefen för norra lotsdistriktet f. d. kommandörkaptenen C. E. Engelhart.

Den 28. Underlöjtnanten vid flottan R. Nissen förordnas att tillsvidare bestrida lärarebefattning i navigation m. fl. ämnen vid sjökrigsskolan.

Den 18 Oktober. Att lotsdistriktchefen friherre C. G. von Otter fortfarande skall vara inspektör för räddningsanstalterna för skeppsbrutnas räddning.

Den 29 November. Att bepansrade styrhus icke skola anbringas å de vid Motala mekaniska verkstad beställda 5 pansarbåtarna Ulf, Björn, Berserk, Sölve och Folke, hvaremot anordningar å tornet skola å dem vid tagas till skydd emot gevärseld.

(Generalorder).

Den 4. Underlöjtnanten vid skärgårdsartilleriet N. G. Sundström skall i höst fortsätta den af honom år 1869 påbörjade, men sedermera i följd af sjukdom afbrutna kurs vid gymnastiska central-institutet.

S. d. Underlöjtnanten vid flottan O. G. R. von Feilitzen skall deltaga i undervisningen vid kongl. teknologiska institutet i Stockholm för att genomgå dess bergskoleafdelning, egande han att dervid åtnjuta de förmåner som kongl. brefvet af den 31 December 1869 därför bestämmer.

S. d. Tillåtelse för kaptenen vid flottan G. G. H. Starek att mottaga en silfvermedalj jemte diplom, hvilken H. M. konungen af Holland behagat tilldela honom såsom belöning för den hjälp han såsom chef å kanonbåten "Gunhild" lemnat åt besättningen på förlista holländska fartyget "Sophia Maria".

Den 6. Löjtnanten vid flottan A. Dalman beviljas ett års tjänstledighet från och med den 15 dennes, för att i enskilda ärenden vistas utrikes.

Den 10. Löjtnanten vid flottan J. Hägg beviljas inrikes tjänstledighet från och med den 1 Oktober till och med den 31 December innevarande år.

Den 11. Korvetten "af Chapman" skall afrustas och afmönstras.

S. d. Underlöjtnanten vid flottan C. von Dardel beviljas 6 veckors utrikes tjänstledighet från och med den 25 dennes.

Den 17. Sjöförsvars-departementets militäriskt tekniska byrå skall innevarande höst anställa försökskjutning med den vid skärgårdsartilleriets station befintliga, sjövapnet tillhörande, mitraljös.

S. d. Löjtnanten i skärgårdsartilleriet C. G. W. Bretzner skall från och med den 1 nästkommande Oktober, och underlöjtnant C. E. de Champs' tjänstledighet, i dennes ställe tjänstgöra såsom adjutant i sjöförsvars-departementets kommandoexpedition.

Den 18. Underlöjtnanten vid skärgårdsartilleriet E. A. Smith skall såsom special-elev genomgå en kurs vid teknologiska institutet i Stoekholm, egande han att dervid åtnjuta de förmåner, som kongl. brefvet af den 24 Augusti 1872 därför bestämmer.

Den 25. Från och med den 1 nästkommande Oktober skall underlöjtnanten vid flottan R. Nissen tjänstgöra såsom extra kadettofficer vid sjökrigsskolan, i stället för till lärare vid navigationsskolan i Göteborg förordnade löjtnanten J. Lagervall, och löjtnanten vid flottan A. Thunberg såsom kadettofficer vid samma skola, i stället för underlöjtnant Nissen.

S. d. Till sjöförsvarsdepartementets militäriskt tekniska byrå att inkomma med yttrande öfver ett, på chefens af sjöförsvarsdepartementet anmodan, af öfverdirektören för mariningeniörstaten uppgjort förslag till ett krigsfartyg, förande en medelstor kanon, pansarskyddad mot fältartilleri.

Den 26. Korvetten "Balders" anbefallda sjötåg i höst skall inställas och korvetten skall afrustas och afmönstras sedan dess nu pågående besigtning blifvit afslutad.

S. d. Till sjöförsvarsdepartementets militäriskt tekniska byrå att taga i öfvervägande om uti de sednast beställda pansarbåtarnes konstruktion några ändringar anses böra vidtagas, och att häröfver inkomma med utlåtande.

S. d. Till sjöförsvarsdepartementets militäriskt tekniska byrå att, efter inhemtande af behöfliga upplysning-

gar, yttra sig öfver den hastighet, som för fartyg, hvilka sakna all takling och således för sin fortkomst äro utslutande beroende af ångkraften, under vanliga förhållanden är den ekonomiskt fördelaktigaste.

Den 12 Oktober. Kommendör-kaptenen af 2:a kl. vid kongl. flottan och riddaren O. Lagerberg skall, efter t. f. tygmästaren, kommendörkaptenen af 1:a kl. och riddaren Kafle, tillsvidare vara chef för 1:a skeppsgossekompaniet.

S. d. Kaptenen vid flottan G. N. af Klercker beordras att tills vidare vara befälhafvare för artilleri-exercisskolan i Carlskrona.

Den 14. Kommendörkaptenen af 2:a kl. i kongl. flottan m. m. friherre F. W. von Otter skall, i stället för kommendörkaptenen m. m. J. Améen under dennes anbefalda resa till Norge, tjänstgöra såsom militärledamot i kongl. förvaltningen af sjöärendena.

S. d. Förteckning på parad- och salutdagar att tills vidare lända till efterrättelse.

Den 15. Kaptenen vid skärgårdsartilleriet m. m. Klintberg skall tjänstgöra såsom lärare i engelska språket vid krigsskolan.

Den 21. Kongl. Maj:t har i nåder utnämnt kommendörkaptenen af 2:a kl. i kongl. flottan m. m. friherre F. W. von Otter att vara adjutant hos H. M:t Konungen.

Den 23. En af kanonbåtarna "Ingegerd" eller "Gunhild" skall klargöras för att, försedd med fulla förråd, kunna inmonstras omkring den 20 nästkommande November och afgå på expedition till rikets vestkust. Till fartygschef har Kongl. Maj:t i nåder behagat utse kaptenen vid flottan G. E. Ulf.

Den 24. Löjtnanten vid skärgårdsartilleriet friherre E. C. A. Barnekow och löjtnanten vid flottan A. O. L.

Arhn ställas till förvaltningens af sjöärendena förfogande i och för kontrollering och besigtning af för sjövapnets räkning skeende tillverkningar och leveranser af projektiler, kettningar och plåt m. fl. jerneffekter.

S. d. H. M. Konungens stab skall begagna samma uniform som H. K. H. Hertigens af Östergötland f. d. stab, men med kunglig i stället för furstlig krona öfver namnchiffret.

Den 30. Kongl. Maj:t har i nåder befallt att direktören vid mariningeniörstaten m. m. J. V. Gjerling skall innevarande höst företaga en resa till Köpenhamn, för att derstädes söka inhemta närmare kännedom om en enligt Farcy's system, för Danska marinens räkning, i Frankrike byggd kanonbåt.

Den 31. Att de 5 st. till nybyggnad vid Motala mekaniska verkstad för sjövapnets räkning i år beställda pansarbåtar, hvilka komma att tillhöra skärgårdsartilleriet, skola erhålla namnen: "Ulf", "Björn", "Berserk", "Sölve" och "Folke".

S. d. Tillåtelse för kaptenen vid skärgårdsartilleriet frih. C. G. Öxenstjerna att emottaga och bära riddaretecknet af Danska Dannebrog's-orden.

Den 2 November. Att sabelbajonetter, tillhörande remingtongevär, må, i stället för hittills anbefallda huggare, hädanefter af kanonierkåren begagnas vid de tillfällen då ifrågavarande trupp skall bära sidogevär.

S. d. Lotsfördelningschefen Ramsten beviljas en månads utrikes tjänstledighet.

Den 2. Militärattachén i London, kommendörkaptenen af 2:a klassen vid kongl. flottan K. Peyron beviljas 2 månaders tjänstledighet att vistas inom och utom Sverige.

Den 8. Kaptenlöjtnanten å Kongl. Maj:ts flottas nya

reservstat O. B. von Fieandt skall t. v. vara chef för 5:te Blekinge båtsmanskompani i stället för kaptenen vid flottan O. W. Nordenskjöld, som blifvit entledigad från nämnde befattning.

S. d. Korvetten "Norrköping" skall hädanefter och t. v. användas såsom kadettfartyg i stället för korvetten "af Chapman".

Den 9. Kanonbåten "Gunhild" skall inmönstras den 20 dennes.

Den 11. Mariningeniören Frykholm beviljas 14 dagars in- och utrikes tjänstledighet.

Den 23. Korvetten "Norrköpings" bestyckning skall minskas med två kanoner, som äro placerade i fartygschefens kajut, och korvettens Marshallslavetter skola utbytas mot fyrarullalådor.

Den 25. Majoren vid skärgårdsartilleriet m. m. Hjelmstierna beviljas 1 års utrikes tjänstledighet, räknad från den 3 nästkommande December.

Den 3 December. Öfversten vid skärgårdsartilleriet m. m. C. H. Kreüger skall från och med den 1 Januari 1873 och t. v. vara varfschef vid skärgårdsartilleriets station i Stockholm.

S. d. Kommendören vid flottan m. m. A. F. Petersén från samma tid vara varfschef vid flottans station i Carlskrona.

S. d. Kommendörkaptenen m. m. N. A. Fischerström från samma tid och t. v. vara ekipagemästare vid flottans station i Carlskrona och löjtnanten friherre M. Ruuth vara ekipagemästare vid skärgårdsartilleriets station i Stockholm,

Den 6. Att den genom generalorder af den 15 Augusti 1870 anbefallda minafdelningen vid skärgårds-

artilleriet skall upphöra med 1872 års utgång och ersättas af mindepartementet.

S. d. Att öfverstelöjtnanten vid skärgårdsartilleriet V. Zethelius skall från och med den 1 Januari 1873 och t. v. vara chef för mindepartementet vid skärgårdsartilleriets station i Stockholm.

Den 9. Ingeniören vid marin-ingeniörstaten H. A. Gram skall, under den tid af år 1873 som direktör Gjerling, i egenskap af riksdagsman, är frånvarande från Carlskrona station, bestrida chefsbefattningen för nämnda stations mariningeniörsdepartement.

Den 10. Att tekniska byrån, förstärkt med öfverdirektören m. m. d'Ailly, skall inkomma med ullåtande öfver huruvida, eller icke, å någon af våra nu egande eller möjligen framdeles byggande monitorer, styrhuset skulle med fördel kunna borttagas från torntaket i ändamål att bereda plats för en refflad kanon af mindre kaliber.

S. d. Att kaptenen vid skärgårdsartilleriet R. G. von Hedenberg och A. Molander från och med den 1 Januari 1873 och tills vidare skola vara chefer, den förre för 1:a och den sednare för 2:a Södermanlands båtsmanskompanier.

Den 12. Att från och med den 19 December sorgfloret bredvid porte-d'éeen afläggas samt floret om armen endast lindas i stället för att knytas med hängande ändar.

Den 14. Löjtnanten vid flottan, frih. G. Palmstjerna tjänstledighet från och med den 15 Januari till och med den 31 Mars 1873.

S. d. Att tekniska byrån, förstärkt med majoren vid skärgårdsartilleriet m. m. C. P. Virgin, skall företaga utredning till vinnande af mera enkelhet och sä-

kerhet vid signalering ombord å sjövapnets fartyg och inkomma med förslag till signalsystem.

Den 20. Kaptenen vid flottan C. A. E. Hjelm beviljas tillstånd att vistas utom riket under den honom från den 1 Januari 1873 tillkommande semester.

